

Şimdi Kara Kitap'ı yazan kişi değilim. Eskiden evet öyleydim. O eski kimliğimi anlayabilirim, ama ona geri dönmek istemiyorum. O eski kimliğimi, sesimi taklit etmek de istemiyorum. Bu romanı yer yer yeniden okuma isteğim biraz da bu meraktan kaynaklanıyor.

KARA KİTAP YAYIMLANALI 30 YIL OLDU

ORHAN
PAMUK

KARA KİTAP'I AÇIP OKURUM

Tipki *Benim Adım Kırmızı* ve diğer romanlarım gibi. Ama baştan sona okumuyorum. Bir bölümü okurum, nasıl yapmışım hatırlamak için. O sırada yazdığım kitapta *Kara Kitap*'taki gibi şiirsel bir şeyler yapmak istediğim için de okurum. Şehrin esrarengiz işaretleri arasında Galip yürürken ne görmüş ya da ben Galip olarak ne görmüşüm (Mevlut da benzeri şeyler görebilir) hatırlamak için de okurum. Çok emek verdim bu romana. Okurken o bölümü yazarken neredeydim, nasıl bir ruh halindeydim onları da hatırlarım ve hatırlamaktan hoşlanırım.

ARADAN GEÇEN 30 YILDA...

İlgilediğim konular değişti: Bugün kendi olmak, hakikilik, hikâyenin aslı, taklit, özgünlük gibi konularla görece daha az ilgiliyim. Bunun çok aşikâr nedenleri var tabii. Türkiye büyüdü, zenginleşti, kendine güvendi. Batı etkisi ya da herhangi bir etki konusu görece olarak önemsizleşti. *Kara Kitap*'taki Şehzade'nin Hikâyesi'ni ele alalım. Orada konu hakikilik, saflıktır. Tabii bu benim yorumum. İmparatorluk denen şeyin yamalı bohça, ansiklopedi gibi bir şey olması, zenginliği, saf değil karmakarışık olması da konudur. Bugün, yıllar sonra "Veba Geceleri"ni yazarken aynı şehzadeleri ve konuları bambaşka bir şekilde ele alıyorum.

GERİYE DÖNÜP BAKTIĞIMDA...

O günlerdeki Orhan'ın enerjisini, kararlılığını beğeniyorum. Bir hikâye daha anlatayım, o da öteki hikâyelerle ilgili olsun demesini! Köşe yazılarındaki yaratıcılığı seviyorum. İşte o **katmanlı** kendi kendime şöyle düşünüyorum: Acaba roman içinde romanlara daha mı çok önem versem? Ama romanın gizli dikeyleri; ya da tek okunuştaki verilecek etkiden çok, büyük, ansiklopedik, parçalı yapı etkisi...

Kara Kitap'in kahramanı köşe yazarı Celal Salik'in *Masumiyet Müzesi*'nde sergilenen resmi...
Yayın Hakkı
Masumiyet Vakfı.

Bunları hep düşünürüm. İster köşe yazısı şeklindeki bölümlerde olsun, ister olağan **anlatı** bölümlerinde olsun, fikirler, iç içe geçerek birbirlerinin aynasında yansıyarak çoğalır, derinleşirler.

Kimlik konusunda hayaller ve kurgular bir yandan belki biraz sıradanlaşırken diğer yandan da metnin sürekli onlara dönmesi bile onların ne kadar önemli olduğunu hatırlatır.

ŞİMDİ KARA KİTAP'I YAZAN KİŞİ DEĞİLİM

Eskiden evet öyleydim. O eski kimliğimi anlayabilirim, ama ona geri dönmek istemiyorum. O eski kimliğimi, sesimi taklit etmek de istemiyorum. Bu romanı yer yer yeniden okuma isteğim biraz da bu meraktan kaynaklanıyor. Eskiden yani *Kara Kitap*'ı yazarken dünyayı nasıl görürmüşüm, nelere dikkat edermişim, *bugün* kitabı yeniden okurken bunu görmek, anlamak istiyorum.

KARA KİTAP'IN SIRLARI VAR...

Her romanımı yazarken pek çok romancı gibi bir kenara, bir deftere notlar alırım. O defterlerde konuyu, olay örgüsünü özetlerim, fikirlerimi yazırım, kendi kendime tartışır metni değiştiririm. Daha önemlisi, yeni ayrıntılar, hayaller, hikâyeler aklıma geldikçe gene o deftere yazırım. Tabii araya resimler çiziktirmeler yaparım. Bir roman için tuttuğum defterin dolması ve zenginleşmesi demek, yazmayı hayal ettiğim ve yazmakta olduğum romanın hikâyelerinin ve ayrıntılarının çoğalması demektir. *Kara Kitap*'ın 10. ve 25. yıl baskıları bu defterlerdeki resimlerim ile romanın el yazmasından seçmelerle yapılmıştır. *Kara Kitap*'ın el yazmasını açıp bakmayı severim. O defterlerde okurların "sır" dediği şeylerden daha fazla vardır. Darmin Hadzibegoviç'in hazırladığı *Kara Kitap*'ın *Sırları* da romana bir giriş, bir tanıtma kitabıdır.

SİZE BİR SIR VERİYİM:

Bu defterleri yeniden karıştırdım (Ayrıca ilerde onların tamamını ya da bütün roman defterlerinden bir seçmeyi de yayımlayabilirim). Sır olmasa da şaşırtıcı bir şey öğrendim. Ben bile unutmuşum. Romanı yazarken bir ara Galip'in bir kitap koleksiyoncusu olmasını hayal etmişim. Üzerinde "*Kara Kitap II*" Eylül 1985 yazan bir defterimin 69. sayfasından okuyorum: "Kıskançlık ve Koleksiyonculuk Üzerine. Ömer'in (Galip'in ilk adı) yedek parçacı dükkânının üst katında, arka kısmında kocaman bir kütüphane var... İlk başlarda hayatta bir şey yapacağını düşündüğü **zamanlarda** toplayıcı değildi; bilgilerin dışarıda kalmasına katlanabiliyordu ama sonraları, siyasete girmekten hoşlanmadığını anladıktan sonra biriktirmeye, toplamaya başlamıştı."

Okuduğum bu parçadan Galip'in ilk başlarda adının Ömer olduğu ve avukat değil, yedek parçacı olduğu anlaşılıyor. "Koleksiyoncu" dediğimiz toplayıcılar hakkında da düşünmeye başlamışım. Kendim gerçek bir koleksiyoncu olmamama rağmen. Ama benim için daha önemlisi *Kara Kitap*'ı yazarken Galip'in üzerinden, *Masumiyet Müzesi* kahramanı Kemal'i hayal etmeye başlamış olmamdır. ✨

